

121-107

สถิติพื้นฐานเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

Siam U
version 1/2553

บทที่ 7 การวัดการกระจาย

การวัดการกระจาย

- ค่าแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง ใช้เป็นตัวแทนของข้อมูล
- ค่าแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง ไม่เพียงพอต่อการบรรยายลักษณะข้อมูล
- การวัดการกระจาย ใช้เป็นค่าที่แสดงถึงความแตกต่างของข้อมูล

ตัวอย่าง การบรรยายลักษณะของข้อมูลด้วยค่าที่ได้จากการวัดการกระจาย

นักเรียนห้อง ก. มีค่าได้จากการวัดการกระจายของคะแนนเป็น 10

นักเรียนห้อง ข. มีค่าได้จากการวัดการกระจายของคะแนนเป็น 50

สามารถกล่าวได้ว่า นักเรียนห้อง ก. ได้คะแนนใกล้เคียงกันหรือแตกต่างกันน้อย เมื่อเทียบกับนักเรียนห้อง ข. ที่ได้คะแนนแตกต่างกันมาก

วิธีวัดการกระจายข้อมูล

1. ค่าพิสัย (Range)

เป็นค่าที่ได้จากการคำนวณหาผลต่างของค่าที่สูงที่สุดกับค่าที่ต่ำที่สุดของข้อมูลชุดนั้น ๆ

ค่าพิสัยเหมาะกับการที่ ต้องการหาค่าการกระจายอย่างรวดเร็วเพราะสามารถคำนวณได้ง่าย แต่พิสัยจะได้ค่าที่แสดงถึงการกระจายของข้อมูลอย่างหยาบ ๆ เท่านั้น

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นการวัดการเบี่ยงเบนขอ' ข้อมูลจากค่าเฉลี่ยที่ดีที่สุด

1. ข้อมูลของประชากร

ให้ σ แทนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร

2. ข้อมูลของตัวอย่าง

ให้ s แทนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวอย่าง

การเปรียบเทียบข้อมูลที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน แต่ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานต่างกัน

	ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3	ชุดที่ 4
ค่าสังเกตหรือข้อมูล	4	3	2	0
	4	4	3	1
	4	5	4	7
	4	4	7	8
รวม	16	16	16	16
ค่าเฉลี่ย	4	4	4	4
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	0	0.816497	2.160247	4.082483

ข้อสังเกต

1. ข้อมูลชุดใดที่มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมากย่อมมีการกระจายมาก
2. จากตารางข้างต้นข้อมูลชุดที่ 1 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นศูนย์ จะเห็นว่าค่าสังเกตมีค่าเท่ากันทุกค่า

คำถาม นักศึกษาสังเกตเห็นอย่างไรบ้าง....(เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลชุดที่ 1 กับชุดที่ 4)

คำถาม แล้วข้อมูล 2 ชุด ถ้าค่าเฉลี่ยไม่เท่ากัน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เท่ากัน หมายความว่าอย่างไร

สูตรในการคำนวณ

$$\text{สัมประสิทธิ์การแปรผัน : C.V.} = \frac{\text{ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน}}{\text{ค่าเฉลี่ย}} \times 100 \%$$

ตัวอย่าง จงเปรียบเทียบหลอดไฟยี่ห้อ A และ B ที่ผลิตจากโรงงาน 2 แห่งว่ายี่ห้อใด มีความแตกต่างของอายุการใช้งานของแต่ละหลอดมากกว่ากัน ถ้าทราบจากตัวอย่างที่สุ่มพบว่า

	หลอดไฟ A	หลอดไฟ B
อายุการใช้งานเฉลี่ย	1260	1420
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	22	35

วิธีทำ

	หลอดไฟ A	หลอดไฟ B
อายุการใช้งานเฉลี่ย	1260	1420
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	22	35
สัมประสิทธิ์การแปรผัน(ร้อยละ)	1.75	2.46

แสดงว่าอายุการใช้งานของหลอดไฟ B มีการกระจาย หรือมีความแตกต่างกันมากกว่าอายุการใช้งานของหลอดไฟ A

ตัวอย่าง เงินเดือนของพนักงานในบริษัท ก. บริษัท ข.
และบริษัท ค. ปราบกฏดังตาราง

	เงินเดือนของพนักงาน		
	บริษัท ก.	บริษัท ข.	บริษัท ค.
เงินเดือนต่ำสุด	7,500	8,000	10,000
เงินเดือนสูงสุด	23,000	25,000	28,000
ค่าเฉลี่ยเลขคณิต	16,800	17,900	18,500
ส่วนเบี่ยงเบน	1,200	2,000	1,800
มาตรฐาน			

บริษัทใดมีการกระจายของเงินเดือนของพนักงานมากที่สุด

วิธีทำ

	เงินเดือนของพนักงาน		
	บริษัท ก.	บริษัท ข.	บริษัท ค.
เงินเดือนต่ำสุด	7,500	8,000	10,000
เงินเดือนสูงสุด	23,000	25,000	28,000
ค่าเฉลี่ยเลขคณิต	16,800	17,900	18,500
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1,200	2,000	1,800
สัมประสิทธิ์การแปรผัน(ร้อยละ)	7.14	11.17	9.73

คำถาม

ถ้าต้องการเลือกลงทุนในบริษัทใดบริษัทหนึ่งจาก 3 บริษัทที่มีอยู่ โดยพิจารณาจากเงินปันผล(%) รายปีในช่วง 7 ปีที่ผ่านมา ดังนี้

	เงินปันผล (%) ปีที่						
	1	2	3	4	5	6	7
บริษัท A	25	27	56	4	5	31	32
บริษัท B	16	15	20	18	12	19	21
บริษัท C	14	15	27	18	12	16	21

นักศึกษาควรเลือกลงทุนในบริษัทใด และใช้หลักเกณฑ์ใดในการพิจารณา

ข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ

	เงินปันผล (%) ปีที่							ค่าเฉลี่ย	S.D.	C.V.
	1	2	3	4	5	6	7			
บริษัท A	25	27	56	4	5	31	32	25.71429	17.73616	68.97396
บริษัท B	16	15	18	18	12	19	21	17	2.94392	17.31718
บริษัท C	16	16	20	18	15	13	21	17	2.828427	16.63781